

Voorouders van Bernardt ten Veenhuis Bronsema

Albert van der Kaap

Wie onderzoek doet naar de voorouders van Bernardt ten Veenhuis Bronsema, de man van Anna Grimminga, zal verbaasd zijn over hun (achter)namen. Deels komt dat natuurlijk omdat zij leefden in een tijd dat niet iedereen over een achternaam beschikte en men patroniemen gebruikte om duidelijk te maken om wie het ging, maar deels komt dat ook omdat zij de achternaam kregen van of ontleenden aan hun moeder.

Pieter Bruns Mennes Bronsema

Pieter Bruns Mennes Bronsema bijvoorbeeld, de vader van Bernardt, voerde de achternaam Bronsema, die ontleend was aan zijn moeder, Trijntien Bruns. Zijn eerste twee voornamen waren die van zijn grootvader van moederskant, P(i)eter Bruns en van zijn opa van vaderskant Menno Hendricks.

Pieter Bruns Mennes Bronsema was de zoon van Hendrick Mennes en Trijntien Peters Bruns.¹ Hij werd gedoopt op 1 juli 1660 in Midwolda en overleed op 26 mei 1710 in Vlagtwedde. Voor hem waren er in dit gezin (tussen 1653-1656) al drie kinderen geboren die ook de naam Peter droegen en heel jong waren overleden.

Pieter (Peter) was een nazaat van welgestelde Groningse boeren van het Hogeland. Hij zelf was ongetwijfeld ook niet onbemiddeld. Hij was tussen 1696-1709 landdagcomparant voor Stedum. Dat wil zeggen, hij was een vertegenwoordiger van Stedum in het bestuur van Stad en Ommelanden, de Staten. Dit bestuur bestond uit burgemeesters en raad van de stad Groningen en uit vertegenwoordigers van de kerspelen zoals jonkers, hoofdelingen, eigenerfden en volmachten. Zij werden Landdagcomparanten genoemd. Om te worden toegelaten moest worden voldaan aan voorwaarden van leeftijd, lidmaatschap van de kerk en het bezit van een behuisde heerd met minstens 30 grazen land² ter waarde van minstens 1000 Emders gulden.

Pieter trouwde (1) op 1 juni 1684 in Midwolda (registratie op 30 april 1684 in Winschoten) met Swaentje Dries met wie hij een zoon kreeg, Hinricus Mennes Bronsema. In oktober 1686 trouwde hij (2) met Luckien Jacobs Decker, dochter van Jacob Berents Decker en Gartje Elses ten Veenhuis. Met haar kreeg hij vijf kinderen, twee dochters en drie zonen die allemaal de naam Berend (Bernardt) kregen. Twee van hen stierven jong, alleen de jongste Berend overleefde.

Hinricus Bronsema

Hinricus Mennes Bronsema, zoon van Pieter en Swaentje en halfbroer van Bernardt ten Veenhuis Bronsema (zie hieronder) werd geboren in 1685, hij overleed op 7 juli 1774 in Winschoten. Hij trouwde op 18 april 1706 in Vlagtwedde met Johanna Heeres, gedoopt op 25 mei 1687 in Vlagtwedde, dochter van Heero Geerts en Harmke Claessens.

¹ Zie voor familieleden het artikel over Dinghweer.

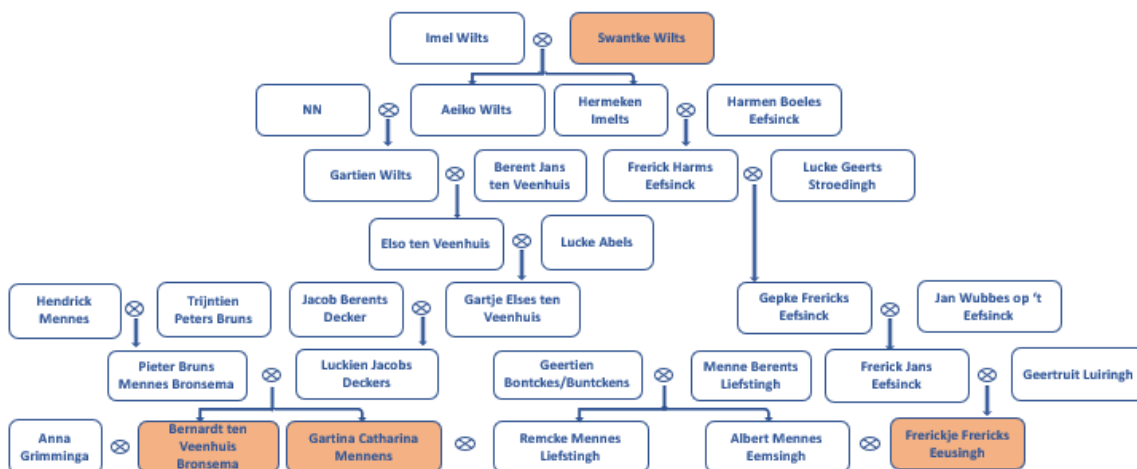
² Een oppervlakte gras was de oppervlakte die één koe nodig had om te grazen. Op één hectare land konden ongeveer twee koeien grazen, dus een gras is ongeveer een halve hectare.

Bij het aangaan van de huwelijksvoorwaarden in 1686 wordt bepaald dat Peter en zijn vrouw zullen gaan wonen in het huis van haar moeder. Hij vestigde zich dus in Westerwolde. Over de periode november 1693 - november 1709 is over hem verder niets bekend. Zijn weduwe komt meermalen voor. Op 24 september 1712 wordt zij gedaagd tol het betalen van rente. Op 23 juni 1714 verklaart zij schuldig te zijn 1150 Carolieguldens, voortkomende uit obligaties ad. f 150 dd. 9 december 1713 en f 300 dd. 3 mei 1713 en verschuldigde renten. Uit de obligaties en de rente daarover kan overigens het veel hogere bedrag niet verklaard worden. Op 9 mei 1715 verklaart zij 670 Caroliegulden schuldig te zijn. Op 19 oktober 1716 verpacht zij voor negen jaren aan Berent Jans te Vlagtwedde een huis met tuin voor f 300. Op 20 februari 1717 cedeert zij aan de koopman en kerkvoogd Hero Geerts te Vlagtwedde (vader van de vrouw van haar stiefzoon) een heerd, groot 16 deimt, in de Uitham, voor 923 gulden. Op 20 februari 1717 koopt zij een huis met tuin te Vlagtwedde voor 320 gulden, terwijl zij 7 mei 1717 verklaart 1400 schuldig te zijn.

Gartina Catharina Mennens en Remcke Mennes Liefstingh

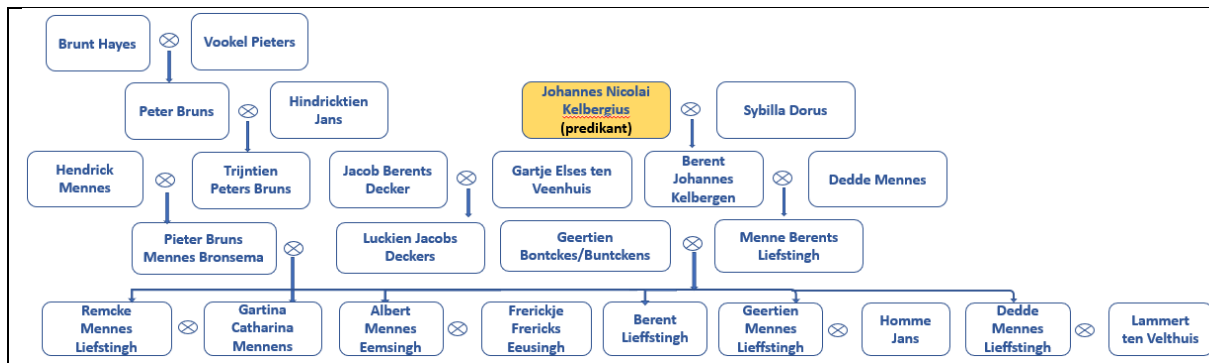
Gartina Catharina was een zus van Bernardt ten Veenhuis Bronsema. Zij stammen af, zoals uit onderstaand schema blijkt, van Swantke Wilts, die in 1590 als heks werd verbrand.³

Gartina was getrouwd met Remcke Mennes Liefstingh. Diens broer, Albert Mennes Eemsingh was getrouwd met Frerickje Frericks Eeuwingh die ook weer afstamde van Swantke Wilts.

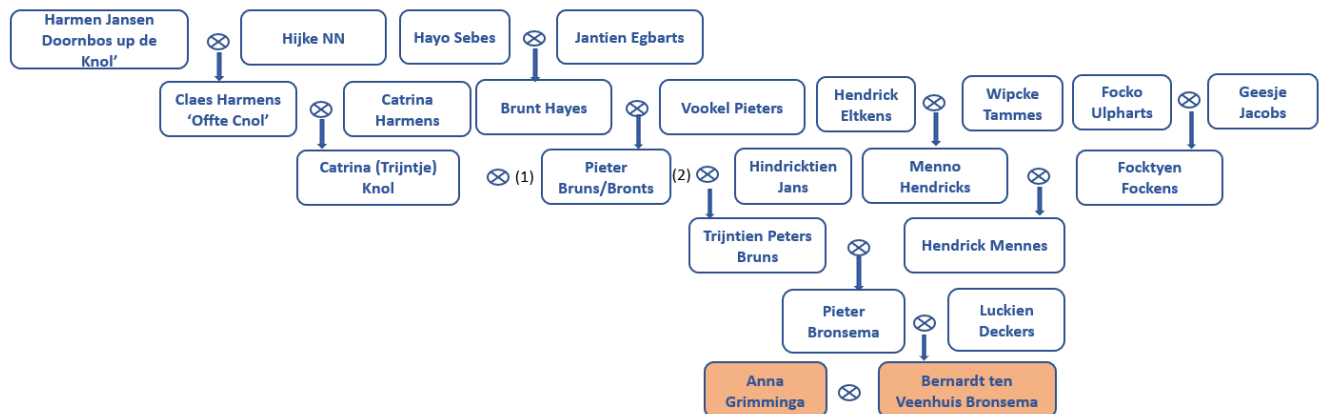
Onder de voorouders van Remcke Mennes Liefstingh, man van Gartina, was minstens een predikant, Johannes Nicolai Kelbergius.

³ Zie de artikelen over Swantke Wilts en Johan Stalknecht en het huis Wedde.

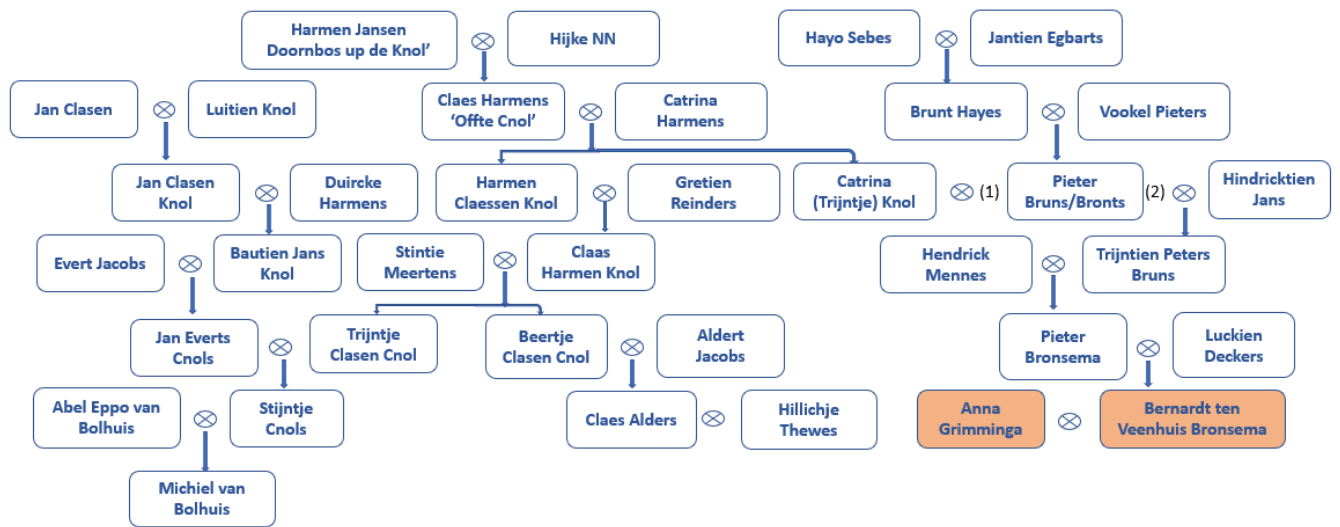

Hendrick Mennes en Trijntien Peters Bruns

Pieter Bruns/Bronts was de zoon van Hendrick Mennes en Trijntien Peters Bruns. Hendrick op zijn beurt was de zoon van Menno Hendricks (zoon van Hendrick Eltekens) en Focktyen Fockens van Hoysum in Warffum, aan wie een afzonderlijk artikel is gewijd.

Trijntien was de dochter van Peter Bruns uit Dingweer onder Stedum (zoon van Brunt Hayes uit Weiwerd) en Hindricktien Jans (dochter van Jan Hindricks). Peter Brunt/Bronts, zoon van Brunt en Vookel, werd gedoopt op 28 januari 1573 in Stedum. Hij stierf op 4 maart 1660 in Stedum. landbouwer op Dinghweer te Stedum. Hij trouwde (1) op 6 februari 1606 in Stedum met Trijntien Cnols, geboren rond 1580 in Startinghuisen, overleden op 15 november 1618 in Stedum, dochter van Claes Cnol toe Startinghuisen en Catrina Harmens. Met Trijntien kreeg Peter twee kinderen, in respectievelijk 1607 en 1608 die beiden jong zijn overleden.

Knol

Harmen Jansen Doornbos up de Knol (in het kerspel Eelswerd aan de Knolweg; Knol betekent Dingstede) werd geboren voor 1515 en overleed rond 1612. Hij woonde in Rottum en trouwde met een Hijke. Uit dit huwelijk:

- Claes Harmens 'Offte Cnol' (paardenkoper) werd geboren rond 1531 in Startenhuizen. Hij trouwde met Cathrina Harmens, dochter van Harmen up Cruisstede en Hilde Jansen. Rond 1550 werd Claes schuldig bevonden aan het handelen buiten het stapelrecht van Groningen om. Uit dit huwelijk:
 - Harmen Claessen Knol, geboren rond 1560 in Eppenhuizen. Hij trouwde voor 1620 met Gretien Reinders. Uit dit huwelijk:
 - Claas Harmen Knol werd voor 1620 geboren en overleed op 30 april 1656. Hij trouwde op 24 november 1636 met Stijntie Meertens, geboren voor 1620, overleden op 11 December 1665 in Eppenhuizen, dochter van Meerten Reinders en Beertien Jansen.
 - Catrina (Trijntje) Knol. Zij trouwde met Pieter Bronts. Uit dit huwelijk:
 - Trijntien Peters Bruns. Zij trouwde met Hendrick Mennes.

Peter Bruns/Bronts trouwde (2) op 25 april 1624 in Tinallinge met Hindricktien Jans, dochter van Jan Hindricks en Nanie Bonnes.

Dinghweer

Dinghweer is een boerderij aan de Hemeterweg 2 bij Hemert (onder Stedum). Mogelijk verwijst de naam naar een gerechtsplaats, dingen is rechtspreken. In 1607 verkopen Egberdt Cornelys en zijn vrouw Katrina en hun zoon Harmen Egberdts en zijn vrouw Anna aan Peter Brundts en zijn vrouw Katrintyen Knoels te Dingweer bij Stedum de heemstede 'ut de galgenbarges venne' bij Kröddeburen, het noordelijk gedeelte van de woonplaats Ten Post in

de gemeente Groningen.⁴

In het huis bevindt zich een gebrandschilderd naamruitje uit 1662 van jonker Johan Clant en ook achter de bijschuur bevindt zich een gevelsteen met dat jaartal.

Op 17 juli 1666 wordt de erfenis van Peter en Hindricktien verdeeld tussen Brunt en zijn zus Trijntien.

Brunt krijgt het huis Dingweer en het land, waar het huis op staat, *'mit linnen, tinnen, alle huismans gereedschap en levendige have; de landen bij Stedum, die bij de plaetse Dingweer behoren; een heert landes in het caspel Stedum; het land op de Meeden; een heert landes op de Groote ter Munten; al het andere land ter Munten gelegen; het land in het carspel Woltersum en tien grasen veenland ten Post gelegen'*.

Trijntien en haar maan Hindrick Mennes, zoon van Menno Hendricks en Focktyen Fockens⁵, kregen: *'2 heerten land tot Hemert, de ene Boelsema en de andere Jan Eelincks Wyrda geheten; Alle landen in het carspel Tyallinge; het land tot Grunskens; een heert land tot Baamsum gelegen, uitgezonderd twee grasen land vrij land, die Hindricktien, de dochter van Hindrick Mennes, door haar grootvader zijn geschonken; al het land in het carspel Ten Poste.*

⁴ Zie ook het artikel over Dingweer.

⁵ Zie het artikel over de familie Fockens.